

Jan Jiráň: Mám štěstí, že všechno, co dělám, mě baví

17.01.2025

Jeho poznávacím znamením jsou výrazné brýle, barevné boty a baret. Herec Jan Jiráň je od pohledu pohodář, který čerpá inspiraci třeba při jízdě devítkou.

Na rozhovor s vámi jsem se těšila, protože působíte optimisticky a vesele. Slýcháte to často?

To přičítám hlavně oblečení. Mám zkušenost, že když si na sebe vezmu barevný svetr, kalhoty a boty pastelové barvy a výrazné brýle, ty barvy mi přinesou pozitivní náladu. A zdá se mi, že i lidé se na mě víc usmívají. Ale třeba je to jenom shovívavý úsměv, třeba si jen říkají, zase nějaký barevný blázen, ten ale vypadá. Moje sbírka k probouzení pozitivní nálady čítá aktuálně jednatřicet brýlí.

Nejde jenom o váš styl. Přijde mi, že v sobě máte vrozenou laskavost.

Víte, já jsem v podstatě pesimista, to na mě asi přišlo s věkem. Ale i když mám dojem, že se svět řítí do pekel, probouzí se ve mně povinnost pomáhat ten pád zpomalovat. O to se snažím za pomoci talentu, který mi byl dán, a taky tou laskavostí, kterou jste zmínila. To je totiž asi poslední zbytek mého optimismu.

Často vás tu potkávám, jak někam jdete. Vy neřídíte?

Řídím, dokonce rád, po Praze 3 jezdím ale nejradši tramvají nebo chodím. Miluju tramvaje, dokonce je považuju za inspirativní prostředí. Nejenom že si v nich můžu uspořádat myšlenky, já tam i rád píšu. V tramvaji jsem napsal řadu písňových textů i povídek. V šumu a šepotu cestujících se mi hrnou do hlavy nápady. Nejčastěji jezdím devítkou, ta má zastávku pár metrů od mého bydliště, ale i kousek od Ypsilonky, kde bezmála čtyřicet let hraju. Takže v tramvaji se taky učím nové role.

Kde ještě čerpáte inspiraci? Máte tu třeba své oblíbené podniky?

Prostředí žižkovských kaváren a hospod je pro mě podobně inspirativní jako tramvaj číslo 9. Na snídani občas s rozepsanými zápisky zajdu do Dobrotéky, pak se přesunu na oběd k Lampičkám nebo k Rohatejm, na víno se vracím do Dobrotéky a po představení ještě dělám korektury napsaného textu v Rebels. Teď otevřela nová italská vinárna La Vita é bella, tak jsem zvědavý, jaké téma tam objevím.

Ve zdejších restauracích jsem vás kdysi vídala s Jiřím Lábusem při diskuzi nad nějakými texty.

To je možné, společně tvoříme docela často. Tenkrát jsme asi pracovali na audio verzi příběhu o Harrym Potterovi. Na to natáčení rád vzpomínám. Trvalo 13 měsíců. Na začátku jsem říkal, Jirko, budeš tam namlouvat padesát figur, musíme si je správně pojmenovat, aby se ty hlasy nepletly. Připravil jsem si

velikou plachtu a řekl jsem: „Jirko, tenhle kluk je hubený čahoun s pihami. Jak ho namluvíš?“ A Jirka nabídl jeho hlas. „Ať je ještě hubenější a pihovatější,“ říkám a Jiří zahrál ten nejpihovatější hlas na světě. „To je ono!“ vykřikl jsem. „Jak ho děláš?“ Jirka přimhouřil oči a povídal: „V tom hlase jsou tři procenta Petra, mého spolužáka ze základky, deset procent školníka z gymplu a trošku herce Vladimíra Kršky z Vinohrad...“ A takhle si připravil všechny osoby z knihy. Jak jsem se divil, když se za měsíc Jirka zeptal: „A jak mluví tahle postava?“ Já mu řekl ta podivná procenta a Jirka ten hlas trefil. Je to hlasový mág a génius.

Audioknihám se věnujete řadu let. V roce 2015 jste dokonce získal cenu Asociace vydavatelů audioknih. Můžeme očekávat nějaké novinky?

Ano, s Markem Ebenem jsme právě dokončili pokračování jeho Myšlenek za volantem. Děti se zase můžou těšit na audioknihu dalšího dílu Deníku malého poseroutky s Václavem Koptou.

Blízko máte taky k tištěným knížkám. Sám jste jich několik napsal.

Poslední dvě jsem vydal v roce 2021. Jedna z nich vznikla ve spolupráci s Robertem Rytinou, jmenuje se Nebojte se opery! — Dvanáct operních příběhů pro každého. Druhá je Opičák Sun, veršovaná dětská knížka s úžasnými ilustracemi Zdeňka Sklenáře. Teď společně s Galeríí Zdeněk Sklenář dokončujeme sbírku Šťěstí je zdá se ukryto v kráse. Budou v ní básně o výtvarných dílech věhlasných malířů. A ještě jeden rozepsaný text čeká na to, až si v žižkovské tramvaji nebo kavárně najdu čas na jeho dokončení.

Hrajete, píšete, režírujete. Taky jste hudebník, publicista, působil jste jako pedagog na DAMU. Jak to všechno stiháte?

Asi jsem od přírody pilný. Mám štěstí, že všechno, co dělám, mě baví. Jak navíc jednotlivé profese střídám, nestane se z žádné z nich úplná rutina a těžko mě potká syndrom vyhoření. V legraci říkám, že zatím se věnuju svým koníčkům, a až budu velký, rozhodnu se, čím vlastně budu.

Je ještě něco, co si chcete splnit?

Jsem zvyklý dělat si, co chci a s kým chci. Často to bývá na úkor peněz, ale jedině díky téhle svobodě jsem spokojený. Pokud se mi bude nadále dařit pracovat s milými lidmi, s přáteli a při tom přepínat mezi jednotlivými profesemi, jak uznám zrovna za vhodné, bude to pro mě splněný sen.

Jak relaxujete?

Třeba při četbě. Taky se rád kochám kvalitním výtvarným uměním nebo si dopřávám čajové dýchánky. V kavárnách si ale čaj nedávám. Svůj oblíbený si nosím pořád s sebou.

To je hodně neobvyklé, stejně jako váš tlačítkový telefon.

Tlačítkový telefon je fajn věc. Jsem bez internetu, bez mailu, a tak nemusím nonstop sledovat displej. Občas ale ten svůj maličký přístroj v tramvaji taky pohladím, aby mu nebylo líto, že ostatní cestující to dělají. Baví mě pak sledovat udivené pohledy ostatních pasažérů, kteří se dohadují, co je ten můj mobil za zajímavý výstřelek nejmodernější techniky.

Na začátku roku si spousta lidí dává novoroční předsevzetí. Co vy na to?

Není to špatná věc, aspoň jednou za rok se nad sebou zamyslet. Bylo by ale lepší žít v souladu se sebou samým pořád, nejen pár týdnů v lednu, kdy zpravidla začínáme zase kouřit a nadávat. Všichni víme, že pevná vůle není zrovna rozšířenou vlastností. Docela by se mi líbilo, kdyby se k sobě lidé chovali tak, jak se chovají ke svým domácím mazlíčkům. Taky jste si určitě všimla, že zvířatům bychom kolikrát snesli modré

z nebe, a na sebe jsme jako psi.

Takže vy si novoroční předsevzetí nedáváte?

Novoroční ne. Ale jedno mám a snažím se jím řídit celý život. Moje maminka — mimochodem ona i tatínek pracovali v oblasti módy — mi kladla na srdce, že správný muž, když vyjde na ulici, má mít klobouk na hlavě, čisté boty a čisté svědomí. A o to se snažím. Jen místo klobouku na hlavě střídám jeden ze svých osmi barevných baretů. To kvůli tomu optimismu.